

STUDIUM VŠEVOJSKOVÉ SPECIALIZACE NA VA AZ

Příprava posluchačů vojenských vysokých škol ke složité a překotně se vyvíjející profesi je v poslední době v popředí zájmu nejen vojenských pedagogů, ale i značné části vojenské veřejnosti. Celá řada absolventů školy však ve své praxi přijde s problematikou školy do styku již jen okrajově, prostřednictvím vzpomínek nebo příležitostných informací. Popravdě řečeno, nemají tito soudruzi ve shonu denního života ani čas zamýšlet se nad obsahem svého vzdělání a nad školou, kterou mají za sebou. Často jen konstatují to, že čemu je „alma mater“ naučila, ve většině se již stejně dávno změnilo.

Absolvování vysoké školy odráží se s rostoucím odstupem času již jen ve schopnosti přizpůsobovat zákonitosti a principy vojenského umění technickému rozvoji a ve vžitě potřebě neustále doplňovat poznatky a obnovovat vědomosti.

Ve styku s novými metodami řídicí a organizátorské práce pocíťují absolventi VA KG i dřívější absolventi VA AZ nedostatek úzkého, čistě vojenskoodborného zaměření své vysokoškolské přípravy.

Neustálý rozvoj techniky, zejména zbraňových systémů, a z toho vyplývající změny charakteru boje a operace i změny ve formách velení proto vyústily v požadavek, aby současný vzdělávací proces poskytoval široký teoretický a metodický základ, který umožní adaptabilitu k novým podmínkám a dokonce i k novým specializacím tak, jak je budou potřeby armády na různých stupních jejího rozvoje signalizovat. Dnešní škola již nemůže počítat s tím, že posluchače vybaví jistou sumou encyklopedických znalostí, s nimiž by po určitém doplnění či modifikování vystačili po celý život.

Pro vzdělání vševojskového velitele a štábního pracovníka je typický požadavek univerzality, tak jak je univerzální i celá jeho činnost v praxi.

Má-li absolvent školy splnit všechny povinnosti a očekávání, které jsou na něho jako organizátora kladeny, musí se nejen opírat o informace a návrhy svých představených, ale musí mít vlastní znalosti o možnostech využití techniky a o opatřeních a ochraně proti působení techniky protivníka. Zvyšování technických a organizátorských znalostí může jít ovšem jen cestou zvládnutí potřebné míry matematiky, fyziky, chemie, teorie velení a dalších teoretických oblastí.

Dalším předpokladem vysokoškolské kvalifikace důstojníka dnešní armády je osvojení si a využívání vědeckého světového názoru, především jako metody přístupu k řešení jak politických, tak i odborných otázek.

Tyto problémy nejsou pochopitelně problémy novými. Teoretické a technické předměty v určitém rozsahu jsou zavedeny ve výuce vševojskové specializace již od r. 1962. Jejich obsah však již nepostačuje ke zvládnutí celé řady předmětů ani k jejich postupnému pronikání do takticko-operacních disciplín. Objektivní potřeba vybavit posluchače velitelských a týlových směrů obecně teoretickými znalostmi při zachování vysokého stupně odbornosti vytvářela v posledních letech situaci, která si vynutila prodloužení celkové doby studia. Počínaje školním rokem 1969/70 dochází proto na fakultě vyšších velitelů VA AZ k úpravě dosavadních tříletých studijních oborů (vševojskový, zpravodajský, finanční) na čtyřleté.

Příprava vysokoškolsky vzdělaných důstojníků na této fakultě má přele-

nout zhruba desetileté období, tj. období, ve kterém mají mít všichni dosavadní absolventi učilišť možnost získat vysokoškolské vzdělání jako předpoklad k zastávání funkcí náčelníků štábů, zástupců a velitelů motostřeleckých a tankových pluků nebo funkcí ve štábech vševojskových svazků.

Vedle vpředu uvedených důvodů přihlíží se k situaci, že by počínaje rokem 1971/72 přicházeli do armády důstojníci, kteří získali vysokoškolské vzdělání již na počátku své vojenské dráhy a kteří při výkonu nižší funkce by měli vysokoškolské vzdělání, srovnatelné se vzděláním na civilních vysokých školách (inženýr - organizátor). Na vyšší funkce by přicházeli absolventi s dosavadním charakterem důstojník - inženýr s vojenským vysokým vzděláním.

Abý se omezilo další rozšiřování počtu absolventů s rozdílným stupněm základních teoretických vysokoškolských znalostí, hledaly se cesty jak nejvíce přiblížit dosavadní vysokoškolské studium vševojskových důstojníků novému modelu, tedy studiu typu inženýr - organizátor.

Smyslem vojenského vysokoškolského studia nemohou být pochopitelně otázky akademického titulu nebo mechanické srovnatelnosti s úrovní vzdělání v občanských profesích. Obecně teoretické předměty nejsou v učebních plánech vojenských specializací proto, aby se jejich absolventi přiblížili vzdělanosti inženýra ekonomů nebo systémového inženýra apod., ale proto, aby důstojník, organizátor vševojskového boje, byl vybaven vším potřebným pro výkon své činnosti, v porovnání s celou řadou civilních profesí daleko složitější.

Hlavní rozdíly mezi novým a dosavadním typem školení spočívají v obsahové náplni a v nesterétní úrovni některých základních předmětů, které tvoří základ budoucí profese inženýr - organizátor. Jsou to zejména matematika, fyzika, statistika, sociologie, logika a širší rozsah teorie velení.

Nová čtyřletá varianta řeší i současnou velkou napjatost učebního procesu, která se projevuje v obtížnosti realizovat vysokoškolské metody studia, především formy samostatné práce. V takticko-operační oblasti pak zahrnuje i školení, kterého se dostane budoucím absolventům velitelsko-organizačnické fakulty až v prvním postgraduálu.

Předpokládám, že tato stručná informace vyvolá u čtenářů v podstatě dvě skupiny otázek. První skupina, absolventů školy, si jistě klade otázku: „Čeho všeho

se nám nedostalo?“. Adepti tohoto školní jsou zvědaví na to: „Co nás čeká?“.

Odpověď dává krátké nahlédnutí do učebního plánu, ve kterém se vyučované předměty člení do 5 celků: Společenskovědní, jazyky, základní teoretické a aplikované, všeobecné vojenské a oborové.

V první skupině předmětů je vedle známých součástí marxismu-leninismu řada nových disciplín: politologie, politické vedení, sociologie, psychologie, pedagogika, logika a právo.

Jazyků, zejména ve srovnání s VA KG, je věnován menší prostor. Předpokladem je, že uchazeči o toto studium již budou mít aktivní znalosti ruské vojenské terminologie, pasivní znalosti jednoho západního jazyka z předchozího vzdělání ve vojenském či vyšším vojenském učilišti.

Těžšíste nového obsahu přípravy na vojenskou vysokou školu spočívá ve skupině základních teoretických a aplikovaných předmětů. Tam na prvním místě figuruje matematika s 390 a fyzika s 200 vyučovacími hodinami. Dále tam patří chemie, předměty vojenské techniky a teorie velení (základy kybernetiky a teorie velení, metodologie velení, operační výzkum, výpočetní technika a mechanizace a automatizace velení).

Skupina všeobecné vojenských předmětů, vedle teorie ZHN, mobilizační přípravy, vojenské geografie, tělesné přípravy a boje s radiotechnickými prostředky nepříteli, nově zahrnuje ekonomickou přípravu.

Oborové předměty, které se podílejí rozhodující měrou na formování profilu absolventa, zůstávají v podstatě ve stejném rozsahu jako u dosavadního tříletého studia. Na základě zkušeností z pedagogického procesu i z praxe dojde však ke zkvalitnění obsahu. Změny postupně dozná i metodika výuky taktiky a operačního umění, zejména v oblasti aplikace poznatků teorie velení.

Teoretická příprava k vykonávání hlavních vševojskových funkcí ve štábu útvaru a vševojskových funkcí ve štábu svazku bude doplněna ve 4. semestru dvěma týdny stáže u útvarů a v 6. semestru dvěma týdny stáže u štábu svazku. Ve 4. a 7. semestru si posluchači ověří své teoretické znalosti na dvou dvoustupňových válečných hrách na mapách s pojítky a na dvou dvoustupňových VŠC v terénu s pojítky. Nový profil absolventa již nepočítá s přípravou posluchače pro štáb svazu.

Obsazení těchto funkcí bude vyžadovat postgraduální školení nebo dostatečnou praxi na nižších stupních.